

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-700/22

RegioJet a.s.
a
STUDENT AGENCY k.s.
v.
České dráhy, a.s.,
Správa železnic, státní organizace,
a
Česká republika, Ministerstvo dopravy

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Nejvyšší soud)

Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 7. prosince 2023

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (EU) 2015/1589 – Existující podpora a nová podpora – Podpora poskytnutá v rozporu s procesními pravidly stanovenými v čl. 108 odst. 3 SFEU – Uplynutí promlčecí lhůty stanovené v článku 17 nařízení (EU) 2015/1589 – Povinnost vnitrostátního soudu nařídit navrácení podpory“

Podpory poskytované státy – Navrácení protiprávní podpory – Podpora poskytnutá v rozporu s procesními pravidly dle článku 108 SFEU – Uplynutí desetileté promlčecí lhůty stanovené v článku 17 nařízení 2015/1589 – Neexistence dopadu na pravomoc vnitrostátního soudu nařídit navrácení podpory

(Článek 108 odst. 3 EHS; nařízení Rady č. 2015/1589, článek 17)

(viz body 13–21)

Shrnutí

Dne 26. června 2008 uzavřela společnost České dráhy, železniční podnik se sídlem v České republice, smlouvu se Správou železnic, státní organizací, kterou na ni převedla část podniku.

RegioJet a STUDENT AGENCY, konkurenti společnosti České dráhy, tvrdí, že cena, kterou tato společnost obdržela v rámci této transakce, představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU a že tato podpora je protiprávní, jelikož nebyla oznámena Evropské komisi podle čl. 108 odst. 3 SFEU a nebyla z její strany schválena.

Spor, který v této věci vyvstal před českými soudy, byl předložen Nejvyššímu soudu (Česká republika).

Tento spor nastoluje zejména otázku, zda uplynutí promlčecí lhůty deseti let stanovené v čl. 17 odst. 1 nařízení 2015/1589¹, v jehož důsledku se podpora, která byla poskytnuta protiprávně, stává existující podporou, brání vnitrostátnímu soudu, který rozhoduje o návrhu na navrácení takové podpory, nařídít její navrácení příjemcem. Soudní dvůr, který byl v tomto ohledu dotázán českým Nejvyšším soudem, na tuto otázku odpověděl záporně.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve připomněl, že vnitrostátní soudy a Komise plní při provádění pravidel Smlouvy v oblasti státních podpor odlišné úlohy, které se vzájemně doplňují. Zatímco posouzení slučitelnosti podpory se společným trhem patří do výlučné pravomoci Komise, jejíž jednání podléhá přezkumu unijních soudů, dbají totiž vnitrostátní soudy o ochranu práv jednotlivců v případě porušení povinnosti předběžného oznámení státních podpor Komisi podle čl. 108 odst. 3 SFEU.

Pokud jde o dopad, jaký má uplynutí desetileté promlčecí lhůty stanovené v čl. 17 odst. 1 nařízení 2015/1589 na vnitrostátní řízení o navrácení protiprávní podpory, Soudní dvůr dále uvedl, že toto nařízení neobsahuje žádné ustanovení týkající se pravomocí a povinností vnitrostátních soudů, které se nadále řídí ustanoveními Smlouvy. Promlčecí lhůta stanovená v čl. 17 odst. 1 nařízení 2015/1589 se tedy vztahuje pouze na pravomoci Komise ve věci navrácení státních podpor.

Za těchto podmínek, při neexistenci unijní právní úpravy v této oblasti, musí být vymáhání protiprávní podpory ze strany vnitrostátních orgánů provedeno v souladu s prováděcími pravidly stanovenými v platných vnitrostátních právních předpisech. V tomto rámci jsou tedy pravidly o promlčení, která se případně použijí, pravidla vnitrostátního práva, s výhradou zásad efektivity a rovnocennosti.

Soudní dvůr konečně upřesnil, že příjemce podpory, společnost České dráhy, nemůže argumentovat tím, že v případě existující podpory, na kterou se vztahuje čl. 108 odst. 1 SFEU, nemají vnitrostátní soudy pravomoc nařídít její navrácení. I když se totiž podle čl. 1 písm. b) bodu iv) a čl. 17 odst. 3 nařízení 2015/1589 podpora, která byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU, stává po uplynutí promlčecí lhůty stanovené v čl. 17 odst. 1 uvedeného nařízení existující podporou, nic to nemění na tom, že toto ustanovení nevede ke zpětné legalizaci protiprávních státních podpor jen z toho důvodu, že se stanou existujícími podporami.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr konstatoval, že čl. 108 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že vnitrostátní soudy mohou nařídít navrácení státní podpory poskytnuté v rozporu s povinností předchozího oznámení stanovenou tímto ustanovením, ačkoli promlčecí lhůta stanovená v čl. 17 odst. 1 nařízení 2015/1589 ve vztahu k této podpoře uplynula, takže je třeba ji považovat za existující podporu.

¹ – Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. 2015, L 248, s. 9).